30/08/2026

Θεσσαλιώτιδος Τιμόθεος: Η ζωή και η παρακαταθήκη του Αγίου Αλεξάνδρου και η υπεράσπιση της Ορθόδοξης πίστης

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Θεσσαλιώτιδος και Φαναριοφερσάλων

Στον Ιερό Ναό Αγίου Αλεξάνδρου Καρδίτσης τελέσθηκε το Σάββατο 29 Αυγούστου 2026 η ακολουθία του Εσπερινού, επί τη ιερά μνήμη του εν αγίοις πατρός ημών Αλεξάνδρου, Αρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως.

Στην ακολουθία χοροστάτησε ο Σεβασμιώτατος **Μητροπολίτης Θεσσαλίωτιδος και Φαναριοφερσάλων κ. Τιμόθεος,** ο οποίος κατά την ομιλία του αναφέρθηκε εκτενώς στη ζωή, το έργο και την πνευματική παρακαταθήκη του Αγίου, εστιάζοντας ιδιαίτερα στον αγώνα του για τη διαφύλαξη της Ορθόδοξης πίστης

απέναντι στην αίρεση του Αρειανισμού.

Ο Άγιος Αλέξανδρος γεννήθηκε το 239 μ.Χ. από ευσεβείς γονείς και έζησε σε μία ιδιαίτερα δύσκολη περίοδο για την Εκκλησία. Οι διωγμοί που γνώρισε από τους αυτοκράτορες της εποχής αποτέλεσαν σημαντικό παράγοντα στη διαμόρφωση της προσωπικότητας και της πίστης του. Μέσα στις αντίξοες αυτές συνθήκες, η πίστη δεν υπήρξε για εκείνον μία θεωρητική πεποίθηση, αλλά τρόπος ζωής, ο οποίος τον προετοίμασε για τη μετέπειτα διακονία του στην Εκκλησία.

Μετά το τέλος των διωγμών, χειροτονήθηκε διάκονος και στη συνέχεια πρεσβύτερος στην τότε Βυζάντιο από τον Άγιο Μητροφάνη, Επίσκοπο Βυζαντίου. Ο τελευταίος αναγνώρισε στο πρόσωπό του έναν άνθρωπο με ιδιαίτερη αφοσίωση στην Εκκλησία και τον κατέστησε πρώτο συνεργάτη του στα έργα της πίστεως, της αρετής και της φιλανθρωπίας. Η παρουσία του δίπλα στον Επίσκοπο Μητροφάνη υπήρξε καθοριστική για την περαιτέρω πορεία του, καθώς μέσα από τη διακονία του έμαθε να υπηρετεί με υπευθυνότητα τον λαό του Θεού, σε μία εποχή κατά την οποία η χριστιανική ζωή κάθε άλλο παρά αυτονόητη ήταν.

Όπως υπογράμμισε κατά την ομιλία του ο Μητροπολίτης, η πραγματικότητα που

σήμερα θεωρούμε δεδομένη, δηλαδή η δυνατότητα να ζούμε ελεύθερα την πίστη μας, να έχουμε τους ναούς μας, τους Ιερείς και τους Επισκόπους μας και να συμμετέχουμε απρόσκοπτα στη ζωή της Εκκλησίας, δεν υπήρχε πάντοτε. Για τους χριστιανούς εκείνων των χρόνων η διατήρηση της πίστεως απαιτούσε θυσίες, καρτερία, αυταπάρνηση και πολλές φορές ακόμη και την ίδια τη ζωή τους. Οι δυσκολίες εκείνες ενίσχυαν περισσότερο το αίσθημα του χρέους και της ευθύνης απέναντι στον Χριστό και την Εκκλησία.

Σε αυτό ακριβώς το περιβάλλον αναδείχθηκε ο Άγιος Αλέξανδρος ως καλός ποιμένας και διδάσκαλος. Η ζωή του υπήρξε μία συνεχής προσφορά, με επίκεντρο την πίστη στον Ιησού Χριστό και τη φροντίδα για τη διαφύλαξη της αλήθειας της Εκκλησίας. Το ποιμαντικό του έργο δεν περιορίστηκε στην άσκηση των καθηκόντων ενός εκκλησιαστικού ηγέτη, αλλά συνδέθηκε με την προσπάθεια να στηριχθούν οι άνθρωποι και να οδηγηθούν στην ορθή πίστη.

Η ανάγκη αυτή έγινε ακόμη μεγαλύτερη όταν ξέσπασε η μεγάλη αίρεση του Αρείου, η οποία προκάλεσε σοβαρή αναστάτωση στην Εκκλησία και αποτέλεσε μία από τις σημαντικότερες δογματικές προκλήσεις της εποχής. Ο Άρειος,

μορφωμένος ιερέας και πρεσβύτερος της Εκκλησίας της Αλεξάνδρειας, επιχειρούσε να ερμηνεύσει την πίστη και την αποκάλυψη του Θεού μέσα από φιλοσοφικά σχήματα. Ωστόσο, όπως τόνισε ο ομιλητής, υπάρχει ένα σημείο στο οποίο σταματά η φιλοσοφική προσέγγιση και αρχίζει η αποκάλυψη του ίδιου του Θεού.

Σύμφωνα με τη διδασκαλία του Αρείου, ο Ιησούς Χριστός δεν ήταν πλήρως Θεός, αλλά ένα κτιστό ον, ανώτερο από τον άνθρωπο και κατώτερο από τον Θεό Πατέρα. Η αντίληψη αυτή αμφισβητούσε την πλήρη και τέλεια ένωση της θείας και της ανθρώπινης φύσης στο πρόσωπο του Κυρίου. Για την Εκκλησία, όμως, μία τέτοια διδασκαλία δεν αποτελούσε απλώς μία διαφορετική θεολογική άποψη. Έθιγε τον ίδιο τον πυρήνα της χριστιανικής πίστης, καθώς εάν ο Χριστός δεν είναι αληθινός Θεός και αληθινός άνθρωπος, τότε δεν μπορεί να υπάρχει πραγματική σωτηρία και θέωση του ανθρώπου.

Η Ορθόδοξη πίστη στηρίζεται στην πραγματικότητα της ενανθρώπησης και στην υποστατική ένωση του Θεού με τον άνθρωπο. Μέσα από αυτή την αλήθεια κατανοείται και η δυνατότητα του ανθρώπου να μετέχει στη χάρη του Θεού και να

οδηγείται στη σωτηρία. Η εμπειρία της Εκκλησίας, όπως εκφράζεται και μέσα από τα ιερά λείψανα των Αγίων, μαρτυρεί αυτή τη μεταμόρφωση του ανθρώπου και την καρποφορία της παρουσίας του Αγίου Πνεύματος στη ζωή του. Ο κάθε άνθρωπος, ανάλογα με την πνευματική του εμβάθυνση και την άσκησή του, καλείται να δεχθεί και να φανερώσει στη ζωή του τα χαρίσματα του Αγίου Πνεύματος.

Απέναντι στην αρειανική αίρεση στάθηκαν οι Πατέρες της Εκκλησίας, υπερασπιζόμενοι με αποφασιστικότητα την ορθή πίστη. Ανάμεσά τους βρέθηκε και ο Άγιος Αλέξανδρος, ο οποίος κλήθηκε να εκπροσωπήσει τον ηλικιωμένο και ασθενή Επίσκοπο Μητροφάνη στην Α’ Οικουμενική Σύνοδο, η οποία συγκλήθηκε στη Νίκαια το 325 μ.Χ. Τότε ήταν ήδη 83 ετών, γεγονός που καταδεικνύει όχι μόνο τη μεγάλη ηλικία του αλλά και το μέγεθος της ευθύνης που ανέλαβε. Μαζί με τους υπόλοιπους Πατέρες υπερασπίστηκε την αλήθεια της πίστεως και συνέβαλε στη διατύπωση του ορθόδοξου δόγματος, καθώς και των πρώτων επτά άρθρων του Συμβόλου της Πίστεως.

Η συμμετοχή του στη Σύνοδο, ωστόσο, δεν αποτέλεσε το τέλος της αποστολής

του. Επιστρέφοντας στο Βυζάντιο, ανέλαβε ένα ακόμη ιδιαίτερα δύσκολο έργο. Με εντολή του Επισκόπου Μητροφάνη κλήθηκε να μεταφέρει σε ολόκληρη την Ελλάδα και στις επαρχίες που υπάγονταν τότε στην Εκκλησία του Βυζαντίου τις αποφάσεις της Α’ Οικουμενικής Συνόδου και να ενημερώσει τις κατά τόπους Εκκλησίες για τα πρώτα επτά άρθρα του Συμβόλου της Πίστεως. Η αποστολή αυτή απαιτούσε μεγάλη σωματική και πνευματική αντοχή, αλλά ο Αλέξανδρος την πραγματοποίησε με υπακοή, ταπείνωση και βαθιά συναίσθηση της ευθύνης του απέναντι στην Εκκλησία.

Κατά τη διάρκεια της αποστολής του πληροφορήθηκε και την κοίμηση του Αγίου Μητροφάνη, ο οποίος είχε φύγει από τη ζωή τον Ιούνιο του 325. Την ίδια περίοδο ο Μέγας Κωνσταντίνος είχε ήδη αρχίσει να οικοδομεί τη νέα πρωτεύουσα της αυτοκρατορίας, την Κωνσταντινούπολη, στον χώρο του παλαιού Βυζαντίου. Με τη δική του επιθυμία και με την εκκλησιαστική τάξη που ακολουθήθηκε, ο Άγιος Αλέξανδρος διαδέχθηκε τον Μητροφάνη και ανέλαβε Αρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, σε προχωρημένη πλέον ηλικία. Αργότερα, με τη Β’ Οικουμενική Σύνοδο του 381 μ.Χ., ο εκκλησιαστικός τίτλος της Κωνσταντινουπόλεως συνδέθηκε με τον θεσμό του Οικουμενικού Πατριαρχείου.

Από τη θέση αυτή συνέχισε τη διακονία του με τον ίδιο ζήλο, αλλά και με βαθιά

ταπείνωση, εμπιστοσύνη και φόβο Θεού. Δεν επιδίωξε προσωπική προβολή, αλλά εργάστηκε ώστε η Εκκλησία να διατηρήσει ανόθευτη την πίστη που είχε παραλάβει. Η παρακαταθήκη που άφησε ήταν μία πίστη ακριβής και αναλλοίωτη, την οποία οι επόμενες γενιές θα μπορούσαν να βιώνουν μέσα στη χάρη του Θεού.

Η μορφή του παρουσιάζεται ως πρότυπο αγωνιστή, γνώστη και διδασκάλου της πίστεως, όχι απλώς επειδή υπερασπίστηκε τη διδασκαλία της Εκκλησίας, αλλά επειδή ο ίδιος ζούσε την παρουσία του Θεού. Η ποιμαντική του προσφορά συνδεόταν με την προσωπική του πνευματική ζωή και με την ευθύνη που αισθανόταν απέναντι στους ανθρώπους της εποχής του. Ως Επίσκοπος και ηγέτης της Εκκλησίας εργάστηκε, παράλληλα, για να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις ώστε οι χριστιανοί να μπορούν να ζουν ελεύθερα την εκκλησιαστική ζωή.

Η εποχή του Αγίου Αλεξάνδρου υπήρξε μία περίοδος μετάβασης. Μετά το Διάταγμα των Μεδιολάνων το 313 μ.Χ. και την παύση των διωγμών, η Εκκλησία άρχισε να βγαίνει από τις κατακόμβες και να διαμορφώνει πλέον φανερά την παρουσία της μέσα στον κόσμο. Η νέα πραγματικότητα δημιουργούσε διαφορετικές ανάγκες και απαιτούσε ανθρώπους με πίστη, ποιμαντική ευθύνη και θεολογική ακρίβεια. Σε

αυτή την ιστορική συγκυρία ο Αλέξανδρος προσέφερε τις δυνάμεις του, συμβάλλοντας στην ανασυγκρότηση και την πορεία της Εκκλησίας μέσα στην κοινωνία.

Ιδιαίτερη αναφορά έγινε και στη σημασία της μνήμης του Αγίου για τη σημερινή τοπική Εκκλησία. Η ύπαρξη ενός ναού αφιερωμένου στον Αρχιεπίσκοπο Κωνσταντινουπόλεως στην περιοχή αποτελεί ευλογία, καθώς δίνει στους πιστούς την ευκαιρία να τιμούν έναν μεγάλο Πατέρα και διδάσκαλο της Εκκλησίας και να αντλούν από το παράδειγμά του. Οι εορτάζοντες και οι εορτάζουσες καλούνται να τιμούν τον προστάτη τους όχι μόνο με την παρουσία τους στον εορτασμό, αλλά κυρίως με τη συνειδητοποίηση της παρακαταθήκης που εκείνος άφησε: την πίστη στον Ιησού Χριστό και την προσήλωση στην ακρίβεια της διδασκαλίας της Εκκλησίας.

Η μνήμη του Αρείου και η αντιπαράθεση με την αίρεσή του, όπως επισημάνθηκε, δεν ανήκουν μόνο στο παρελθόν. Η Εκκλησία εξακολουθεί να αντιμετωπίζει διαφορετικές μορφές αμφισβήτησης της θεότητας του Ιησού Χριστού. Η αναφορά αυτή ανέδειξε την ανάγκη ο σύγχρονος πιστός να γνωρίζει την πίστη του και να κατανοεί τη σημασία των δογματικών αληθειών που παραδόθηκαν μέσα από τους αγώνες των Πατέρων.

Ο αγώνας εκείνων των ανθρώπων δεν ήταν θεωρητικός ούτε εύκολος. Οι χριστιανοί των πρώτων αιώνων υπέστησαν διωγμούς, θυσίες, εξορίες και αμφισβητήσεις, προκειμένου να διαφυλάξουν την πίστη που παρέλαβαν. Αυτό που σήμερα μπορεί να θεωρείται αυτονόητο, δηλαδή η ελεύθερη έκφραση και βίωση της χριστιανικής πίστης, αποτελεί καρπό των αγώνων και των θυσιών προηγούμενων γενεών. Οι Πατέρες της Εκκλησίας εργάστηκαν ώστε η πίστη να παραδοθεί στις επόμενες γενιές χωρίς αλλοίωση, ως παρακαταθήκη ζωής, σωτηρίας και κοινωνίας με τον Θεό.

Ο Άγιος Αλέξανδρος υπήρξε μία από αυτές τις μεγάλες μορφές. Από τα χρόνια των διωγμών έως τη συμμετοχή του στην Α’ Οικουμενική Σύνοδο, από τη διακονία του κοντά στον Άγιο Μητροφάνη έως την ανάληψη της Αρχιεπισκοπής Κωνσταντινουπόλεως, η πορεία του χαρακτηρίστηκε από σταθερότητα στην πίστη, υπακοή στην Εκκλησία και αφοσίωση στη διακονία του ανθρώπου. Η συμβολή του στην υπεράσπιση της Ορθοδοξίας και στη διατύπωση της πίστεως αποτέλεσε σημαντικό μέρος της εκκλησιαστικής ιστορίας, ενώ η πνευματική του κληρονομιά παραμένει ζωντανή.

Με την ολοκλήρωση της ομιλίας του, ο Μητροπολίτης ευχήθηκε η χάρη και η ευλογία του Θεού, διά πρεσβειών του Αγίου Αλεξάνδρου, να συνοδεύουν όλους τους πιστούς, απευθύνοντας παράλληλα εγκάρδιες ευχές στους εορτάζοντες και στις εορτάζουσες.

